N°. 22. A°. 1835.

WOENSDAG, den 18den MAART.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

MILITAIR BUREAU.

Den 13 Maart 1835.

De ondergeteekende, als daartoe gemagtigd bij G. O. van den 7den Februarij ll. n°. 3575, heeft de Eer ter kennisse van het Algemeen te brengen, dat door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal is bepaald:

1°. Dat voortaan het sein van *Alarm* voor *Paramaribo* en de zich aldaar bevindende Schutterij en Troepen, zal bestaan in het slaan of blazen van de generale marsch, vergezeld of opgevolgd door drie kanonschoten, waarvan de twee laatste schoten spoedig op elkander zullen volgen, terwijl het eerste schot een halve minuut vooraf als een waarschuwing geschieden zal, mitsgaders in het hijschen aan de Vlaggestok van het voormalig Gemeente Huis, bij *dag* van eene roode Vlag met een blaauw Vlag daaronder, en bij *nacht* van twee brandende Lantarens onder elkander.

2°. Dat het sein van *Brand*, en het ten gevolge van dien onder de wapenen roepen van de Schutterij en het Garnisoen, voortaan bestaan zal, in het slaan of blazen van de vergadering en appel, gepaard met het hijschen aan de Vlaggestok van het voormalig Gemeente Huis bij *dag* van een roode Vlag, en bij *nacht* van een brandende Lantaren.

3°. Dat bedoelde Vlaggen en Lantarens telkens zoo lang zullen blijven waaijen, als de oorzaak welke tot het hijschen van dezelve aanleiding zal gegeven hebben mogt blijven bestaan.

De Eerste Luitenant Adjudant,
R. H. ESSER.

MILITAIR BUREAU.

Den 16 Maart 1835.

Door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, is bij Gouvernements Order van den 14den dezer, N°. 61, aan den 1ste Luitenant G. MADÉ, uithoofde van deszelfs ophanden zijnde vertrek uit deze Kolonie, *eervol* ontslag verleend uit zijne betrekking van *plaatsvervangend Regter in het Militair Geregtshof*, en in deszelfs plaats als zoodanig voor het nog overig gedeelte van het dienstjaar 1835 benoemd, de 1ste Luitenant Ingenieur, A. QUIST-HOUDT.

De Eerste Luitenant Adjudant,
R. H. ESSER.

Edictale Citatie.

De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, dagvaard bij dezen alle bekende en onbekende Crediteuren van de navolgende personen, als:

Van GEBROEDERS BENECKE, wegens het provenu van op den 21sten September 1834, bij Executie verkochte Plantaadje *Felix* en den Grond *George Hendrik*, cum annex, beiden gelegen aan het gedolven kanaal van *Matappica*; aangekomen hebbende de GEBROEDERS BENECKE.

Van den Boedel JACOB ABENACAR, wegens het provenu van op den 10den October 1833, bij Executie verkochte Grond *Willemsburg*, gelegen in rio *Para*; aangekomen hebbende den Boedel JACOB ABENACAR.

En zulks om te compareren ofte Gemagtigden te zenden, ter *præ en concurrentie* rolle van het Geregtshof te *Suriname*, welke gehouden zal worden op Vrijdag den 10den April 1835, des morgens *acht* uren, en aldaar te zien dienen van relaas en bijlagen; voorts hunne sustenuen van *præ of concurrentie* op te geven, en met den impetrant voort te procederen als naar regten.

En opdat niemand hiervan eenige ignorantie zouden kunnen of mogen pretenderen, heb ik deze gepubliceerd en geaffigeerd aan *Paramaribo*, den 16den Maart 1835.

N. L. BRAAM,
Exploicteur.

(8473)

Edictale Citatie.

De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, dagvaard bij dezen alle bekende en onbekende Crediteuren van:

J. M. KEMPER, eerder Weduwe J. W. NIENHUIJS, thans hertrouwd met J. G. PIETZKER en door hem ten deze geadsisteerd en J. C. KEMPER, wegens het provenu van op den 4den October 1834, bij Executie verkochte Erf met daarop staande Steenen Put en Steenen Vest, op den hoek van de *Heeren- en Kromme Elleboogstraten*, bekend onder Lt. A. N°. 25; aangekomen hebbende J. M. KEMPER, eerder Weduwe J. W. NIENHUIJS, thans hertrouwd met J. G. PIETZKER en J. C. KEMPER.

Van JACOBUS PHILIP ESSER, wegens het provenu van op den 13den December 1834, bij Executie verkochte Grond genaamd *Abigaelslust*, aan het pad van *Wanica*; aangekomen hebbende J. P. ESSER.

Van den Boedel DIANA van J. F. FRIDERICI, wegens het provenu van op den 11den April 1834, bij Executie verkochte Huis en Erf, aan de *Hoogestraat*, Lt. D. N°. 75; aangekomen hebbende den Boedel DIANA van J. F. FRIDERICI.

Van LOUISA SMITH, voor hare minderjarige Dochter CATHARINA FRANCKE, wegens het provenu van op den 23sten Mei 1834, bij Executie verkochte Huis en Erf, aan de *Rust en Vreedestraat*; aangekomen hebbende LOUISA SMITH, voor hare minderjarige Dochter CATHARINA FRANCKE.

Omme te compareren ofte Gemagtigden te zenden ter *præ et concurrentie* rolle van het Geregtshof te *Suriname*, welke gehouden zal worden op den 24sten April 1835, om aldaar successivelijk en zonder form van proces, hun belangens voor te dragen, en bij Gecommitteerdens ter rolle te zien en hooren disponeren naar bevinding, op pœne van een *selentium perpetuum*.

En opdat niemand hiervan eenige ignorantie zouden kunnen of mogen pretenderen, heb ik deze gepubliceerd en geaffigeerd alhier aan *Paramaribo*, dezen 13 Maart 1835.

N. L. BRAAM,
Exploicteur.

(8474)

Advertentiën.

De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 20sten Maart 1835, 's morgens *negen* uren, ter Kastelenij van gemeld Geregtshof, publiek bij Executie, verkoopen:

Het *HUIS* en *ERF*, gelegen aan de *Zwartenhovenbrugstraat*, Lt. D N°. 512a; aankomende J. M. WELHAVEN.

Het *ERF* met daarop staande *GEBOUWEN*, gelegen aan de *Gravenstraat*, Lt. B. N°. 32; aankomende A. A. STUBBE.

Het *ERF* en daarop staande *GEBOUWEN*, gelegen aan de *Joden Breestraat*, Lt. D. N°. 13; aankomende den Boedel KWASSIE MATOWARIE, Ostegiet bij de bevredigde *Becos* en *Moesinga Negers*.

Paramaribo, den 14 Maart 1835.

(8475)

Kapitein THOMAS BODEMAN, Hz., voerende 't Schoonerkof *Jeannette*, is voornemens den 22sten dezer, de terugreis naar *Amsterdam* aan te nemen.

Paramaribo den 16 Maart 1835.

(14277)

VENDU

HEDEN MORGEN ten *negen* uren, ten Pakhuize van Kapt. L. HUS.

(14298)

Scheepstijding.

UITGEKLAARD.

Den 12den dezer, het Schip *de jonge Lodewijk Anthonie*, Kapt. R. Tjebbes; lading: 561 vaten Suiker 18 balen schoone en 2 dito vuile Katoen; 1 vat Koper; 515 pond Metaal, 576 pond Tin, en 10 puncheons Rum. — Met hetzelve trekken als Passagiers: De Heer G. Barends en Echtgenoot, de jonge Juffrouw Kamerling, de Heeren J. Fient en T. Kaas.

Idem, het Schip *Susanna Maria*, Kapt. J. F. Spiegelberg; lading: 382 vaten Suiker, 14 balen schoone en 2 dito vuile Katoen; beide naar Amsterdam.

Hardraverijen te Rome.

De harddraverijen maken een der voornaamste vermaken van karnevalstijd te Rome uit. De lagere volksklassen vinden welligt in geen ander tijdverdrijf zoo veel smaak van al de vermakelijkheden van dien vrolijken tijd. Een

Romeinsche hardraver is evenwel geheel iets anders, dan hetgeen wij onder dien naam verstaan. In plaats van eenen wedstrijd, waarin de behendigheid en stoutmoedigheid des rijders even zeer bewonderd worden, als de snelheid en kracht van het paard, ziet men in de harddraverijen te Rome niets dan een paard zonder rijders voortrennende. Evenwel wordt hetzelve niet geheel aan zich zelf overgelaten; het zoude misschien daardoor te belangrijker worden als de natuurlijke bewegingen des diers aantoonende; maar het wordt opgewekt door geraas en aangespoord door even kunstige vindingen, als de zweep en sporen onzer stalknechten.

De *barberi* (aldus worden die harddravers genoemd, misschien wel omdat de eerst aldus gebruikte van Barbarijsch ras waren), wanneer zij naar den paal gebragt worden, van waar zij vertrekken; hebben het hoofd en soms ook den nek op allerlei wijzen versierd, meestal met paauwen en andere vederen. Aan eenen band, die om het lijf heengaat, hangen onderscheidene losse koorden met scherpe stalen punten, die door de beweging, die het dier met loopen maakt, gedurig zijne zijden en buik prikkelen, en alzoo als spoor dienen. Bladen dun blik, stijf papier of iets dergelijks, dat inschelijks onder het loopen geraas maakt, zijn op den rug van het dier vastgebonden.

Deze laatstgenoemde middelen dienen om het dier op te wekken en aan te zetten, als of de stalen punten, waarvan wij melding gemaakt hebben, daartoe niet toereikende waren. Men kan zich dus ligt een denkbeeld vormen van het schoppen, uitslaan, trappen en hinneken dezer aldus uitgeruste paarden. Het meest belangwekkende gezigt levert het oogenblik op, wanneer zij vertrekken. Een zeer sterk touw, aan weerskanten in de Corsostraat door eene machine bevestigd, is de plaats, aan welke ieder man zijn paard tracht te brengen, hetwelk hij, met al zijne magt, bij den kop vasthoudt. De Trasteverini en vele der boeren in de onmiddelijke omstreken van Rome, zijn bijzonder schoone en zeer gespierde mannen; en vermist zij gewoonlijk met bloote armen en beenen te werk gaan en veelal eene worsteling van welkelijke ligchaamskracht met hunne paarden te ondergaan hebben, levert de beweging hunner ledematen en spieren eene zeer nuttige vertooning voor den beeldhouwer en schilder op. Hoewel daarbij geen rijder is, zijn deze harddraverijen gevaarlijker dan deze vermakelijkheden hier te lande. Somtijds heeft het paard de bovenhand over zijnen meester en loopt weg, alvorens het volk den Corso ontruimd heeft, wanneer, alsmede in onderscheidene andere gevallen er bijna zeker treurige ongelukken plaats hebben.

Wanneer alles gereed is, rijdt een detachement dragonders in vollen galop, over den Corso naar de plaats, van waar de paarden vertrekken moeten, om alzoo het volk van straat te jagen; vervolgens gaan deze soldaten op zijde, en spoedig daarop blaast een heraut op de trompet van een balkon, opgerigt nabij de plaats van waar de hardraverij een begin zal nemen. Op dit teeken laat men het dwars over de straat gespannen touw vallen, de stalknechten laten de paarden los, en deze vliegen vooruit als pijlen uit eenen boog. Hoe harder zij loopen, des te meer worden zij geprikkeld. Men heeft sommige paarden gezien, verstandig genoeg om stil te staan, wanneer dan ook natuurlijkerwijze de prikkeling der bewuste stalen punten ophoudt; maar gewoonlijk loopen zij met eenen woedenden spoed, en leggen zelfs somtijds naijver en spijt aan den dag, door elkander onder het loopen te vangen en te bijten.

De beoordeelaar dezer harddraverijen is geen minder personaadje dan de gouverneur van Rome, die aan een open venster van het paleis van Venetie staat, aan welk gebouw het perk of de paal van aankomst is, dien de inwoners van Rome „la ripresa de' barberi" noemen. Een weinig verder dan dit paleis is de straat afgesloten door een beschot van sterk geschilderd linnen, door hetwelk de paarden soms heenspringen, hoewel hetzelve aan hunne oogen als een sterke muur moet toeschijnen. De prijs, dien de meester van het winnende paard behaalt, is niets dan een vlaggetje en een lap geborduurde stof.

Gedurende de zes eerste dagen van den karneval, die te Rome op acht dagen bepaald is, worden herhaaldelijk harddraverijen van merrien, barberi en andere paarden afzonderlijk gehouden; maar gedurende de twee laatste loopen al deze klassen van dieren te zamen, en dragen niet weinig bij tot het gewoel, het gevaar en de verwarring dezer openbare vermakelijkheid.

Hoewel de weddingschappen die, vooral in Engeland, aan de harddraverijen eene zoo groote waarde bijzetten, te Rome hoogst zeldzaam zijn, en hoewel de uitgeloofde prijs van weinig of geene beteekenis is kan men zich bezwaarlijk een denkbeeld maken van den ijver en de drift der Italianen bij deze gelegendheden. Gedurende den loop vereeren de aanschouwers met een verdoovend geroep van bravo, het paard; dat wel draaft, terwijl zij den achterblijvenden mededinger met bijna even groot geraas uitfluiten en uitjouwen.

Het Standbeeld van Peter den Grooten, te Petersburg.

Het kolossale Standbeeld van Peter den Grooten, den Stichter van Petersburg, vertoont zich in evengenoemde stad, tegenover den hoofdingang der Izaks-kerk, aan het verbaasde oog van den vreemdeling. De klomp graniet, welke het voetstuk van het Standbeeld vormt, en waarvan men het gewigt op drie millioen ponden begroot, werd uit een op 1½ uur afstands van de stad gelegen moeras, naar de plaats zijner bestemming gebragt. Om dit gevaarte te vervoeren stelde men werktuigen en menschenhanden in het werk, het geheel werd op kanonkogels voortgeschoven, want houten rollen zouden door deszelfs buitengewone zwaarte verpletterd zijn geworden. De kogels, over welke de granietklomp reeds voortgerold was, en welke alzoo vrij waren, werden wederom van voren aangebragt, terwijl een boven op de rots geplaatste trommelslager het teeken aan de werklieden gaf.

De oorspronkelijke lengte van dezen alzoo vervoeren graniet-klomp was omstreeks 45 voet; zijne breedte en hoogte werd op ruim 20 voet begroot. De kunstenaar echter, vreezende dat zijn standbeeld op deze hoogte aan effekt zoude verliezen, gaf aan het voetstuk eene meer geëvenredigde gedaante en grootte. Op het gedenkstuk leest men de woorden: *Petro primo Catharina secunda*, MDCCLXXXII, terwijl aan de andere zijde hetzelfde opschrift in het Russisch herhaald staat.

Het geheele gedenkstuk is omgeven van eene sierlijke gewerkte leuning. De fransche beeldhouwer Falconnet, welke belast was, het standbeeld te vervaardigen van den buitengewonen man, wiens magtig woord eenige visschershutten in prachtige paleizen had doen verkeeren, moest in den persoon des Keizers de uitdrukking leggen van een vernuft, van eenen moed, welke geene zwarigheden vreest en alle hinderpalen te boven komt. En deze uitdrukking meende de kunstenaar gevonden te hebben door Peter op een moedig strijdpaard te plaatsen, hetwelk eene steile rots oploopt tot aan den rand van eenen afgrond, over welken het dier en de keizerlijke rijder zonder vrees en in eene zegepralende houding blijven staan. Het paard rigt zich op zijne beide achterpooten in de hoogte, terwijl Peter eenen scheppenden blik over de zich dit moerassen prachtig verheffende stad werpt en zijne beschermende hand over dezelve uitstrekt. De stoutmoedige wijze, waarop de kunstenaar de geheele groep op de achterbeenen van het paard heeft doen rusten, is niet minder verbazend dan de bekwaamheid, waarmede men zich de allegorische figuur van de slang (den nijd), welke het paard met voeten treedt, ten nutte heeft gemaakt, om een zoo reusachtig gevaar te helpen staande houden.

Men zegt, dat dit bronzen Standbeeld in één gietsel gegoten is; echter beweren eenige Russen dat, daar een gedeelte van het metaal uit den gietvorm was geloopen; het Standbeeld eenige gebrekkige plaatsen bekomen had, en dat naderhand dezelve verbeterd zijn geworden. Het hoofd is naar het door Mademoiselle Calot ontworpen modelgearbeid, welke de gelaatstrekken des Keizers zeer treffend had daargesteld.

Het beeld des Keizers is tien en dat van het paard 17 voet hoog. De dikte van het metaal is in de dunste plaatsen een kwart duim en in de dikste eene geheelen duim. Het gewigt van ruiter en paard wordt op ruim 36,000 ponden geschat.

Toen het denkbeeld tot het daarstellen van dit gedenkstuk voor den geest des kunstenaars gekomen was, deelde hij hetzelve, zoo men verhaalt, aan de Keizerin mede en maakte daarbij de aanmerking, dat de uitvoering met zeer groote zwarigheden verbonden was, vermits het moeijelijk zou te zijn eenen man in eene zoo fiere houding te paard af te beelden, zonder daartoe een levend voorbeeld tot model te hebben. De generaal Melissino, algemeen als uitmuntend ruiter bekend, bood zich derhalve aan, elken dag een der beste Arabische paarden van den Graaf Orloff op een kunstmatig, den granietklomp voorstellend, terrein te berijden; deze gevaarlijke proefneming gelukte en stelde Falconnet in staat zijne keuze op de schoonste en doelmatigste houding te bepalen, en alzoo voltooide deze kunstenaar misschien het schoonste, maar zeer zeker het naauwkeurige Standbeeld van dezen aard in Europa.

Ter Drukkerij van Ges. SERRES.

N°. 22. **WOENSDAG, den**

A°. 1835. **18den MAART.**

Nieuwe Surinaamsche Courant.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 13 Maart 1835.*

Alzoo de navolgende personen zich bij rekesten aan den Gouverneur Generaal hebben geadresseerd, met verzoek om Brieven van Manumissie voor de na te melden Slaven, te weten:

FRANÇOIS LOUIS ROHLAND, voor de Slaven *Carolina*, *Lodewijk*, *George* en *Francis;* hem in eigendom toebehoorende.

ALEXANDER MAC DONALD, voor de Slavin *Catharina;* hem in eigendom toebehoorende.

Zoo is het, dat de Gouverneur Generaal goedgevonden heeft, alvorens hierop te disponeren, op te roepen alle degenen welke vermeenen mogten eenige redenen te hebben, zich hiertegen te verzetten, om binnen den tijd van *drie* weken, na de dagteekening dezer, van hun vermeend regt of pretentie ter Gouvernements Secretarij aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tijd, de verzochte *Brieven van Manumissie* verleend worden.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Militair Bureau.

Den 16 Maart 1835.

Door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, is bij Gouvernements-Order van den 14den dezer, n°. 61, aan den 1ste Luitenant G. MABÉ, uithoofde van deszelfs ophanden zijnde vertrek uit deze Kolonie, *eervol* ontslag verleend uit zijne betrekking van *plaatsvervangend Regter in het Militair Geregtshof*, en in deszelfs plaats als zoodanig voor het nog overig gedeelte van het dienstjaar 1835 benoemd, de 1ste Luitenant Ingenieur, A. QUIST-HOUDT.

De Eerste Luitenant Adjudant,
R. H. ESSER.

Mengelingen.

Aan de schets van TALLEYRAND, (in ons vorige Nos. 20 en 21 geplaatst) voegen wij nog de haar allezins bevestigende karakterteekening toe, ontleend aan *Benjamin Constant:*

» Het karakter des Heeren Talleyrand heeft » zijne rigting van deszelfs voeten ontvangen. » Naardien hij hinkte, bestemden hem zijne ouders » voor den geestelijken stand, en zijnen broeder tot » toekomstigen stamhouder der familie. Gekrenkt, » maar zich in zijn noodlot schikkende, omhing » Talleyrand zich den Abbé-mantel, als eene » wapenrusting, en wierp zich in de geestelijke » loopbaan: om, op eene of andere wijze, door » dezelve fortuin te maken. Tot aan de Omwente- » ling had hij den naam van een' man van vernuft » en een gelukskind. Na zijne intrede in de » Constituérende Vergadering sloot hij zich terstond » aan de minderheid des Adelstands, en nam plaats » tusschen Siéyes en Mirabeau. Welligt » meende hij het opregt; want iedereen heeft het » in eenig tijdperk zijns levens eenmaal opregt ge- » meend. Bovendien kon men het te dier tijd eerlijk » meenen en daarbij zijne fortuin maken, dewijl » begrip en belang met elkander overeenkwamen. » Om in gezegde Vergadering te schitteren, had » hij moeten arbeiden; maar Talleyrand is van » nature lui, doch bezit daarbij het talent van » groote Heeren, om anderen voor zich te laten » arbeiden. Ik ontmoette hem na zijnen terugkeer » uit *Amerika*. Hij bezat toen geen vermogen, stond » bij de Regering in geen goed blaadje, en hinkte » langs de straten van het eene *salon* naar het andere, » om er zijne opwachting te maken. Met dit al » verbeidden elken morgen veertig personen, in » zijne zijkamer, zijne komst, en zijne verschijning » onder hen geleek die van een' Vorst.

» Hij had zich alleen uit eigenbelang bij de » Omwenteling gevoegd, en stond versteld, toen » hij zag, dat het eindgevolg derzelve zijne verbanning uit *Frankrijk* was. Toen hij zich naar *Engeland* inscheepte, wierp hij nog een' blik op » de kust, welke hij verliet, en riep uit: *Nooit zal men mij ten tweeden male bewegen, eene Omwenteling voor anderen te maken!* En hij heeft » woord gehouden. Op eene hoogst onregtmatige » wijze ook uit *Engeland* verdreven, begaf hij zich » naar *Amerika*, waar hij zich drie jaren lang verveelde. Zijn medgezel in verbanning en ongeluk, » desgelijks lid der Constituérende Vergadering, » was de Markies de Blacons, een man van geest, » maar een dolle speler die zich, na zijnen wederkeer » naar *Parijs*, uit verdriet in het leven en ergernis » over zijne schuldeischers, een' kogel door den kop » joeg. Talleyrand had met hem en op zijnen arm » leunende, dewijl hij niet alleen gaan konde, alle » *Noord-Amerikaansche* steden doorgetrokken. » Toen hij Minister geworden was, verzocht de » Heer de Blacons, die op zijne uitnoodiging » naar *Frankrijk* was terug gekeerd, hem om een » postje van 600 *livers* inkomen. Talleyrand » antwoordde hem niet, nam zijn bezoek niet aan, » en — Blacons doorschoot zich. Een hunner gemeenzame vrienden, getroffen door dit vooral, » zeide tot Talleyrand: *Gij zijt de oorzaak van Blacons dood!* en deed hem deswege heftige » verwijten. Talleyrand hoorde hem zeer bedaard aan, terwijl hij tegen den schoorsteen leunde » en sprak toen geeuwende: *Arme* Blacon!"

» Nog in *Amerika* zijnde, vernam hij, dat Mevr. » van Stael naar *Frankrijk* was teruggekeerd, » en gaf zijnen vrienden den last, haar tot zijnen » wederkeer geneigd te maken. Dit viel niet moeijelijk; immers Mevr. van Stael is onder alle vrouwen die, welke het gereedste is, anderen dienst te » doen. Zij deed dus al wat in haar vermogen was » voor Talleyrand; ten gevolge waarvan Chénier » den verbannen' Talleyrand in de Conventie als » eenen Aartsrepubliekein, eenen eeuwigen vijand » van het Koningschap enz. schilderde. De Conventie, die toen met gelijke geestdrift hare vrienden verbande en hare vijanden terugriep, stond » aan Talleyrand den wederkeer toe. Toen dit » nu eenmaal plaats greep, moest hij Minister worden, en ook voor dit doel diende Mevrouw van » Stael hem tot werktuig."

IETS OVER DE BOEKDRUKKUNST.

Aan den vervelenden twist of deze nuttige en voor de menschelijke beschaving hoogst weldadige kunst te *Haarlem* dan wel te *Maintz* of *Straatsburg* is uitgevonden, en of de eerder uitvinding aan onzen landgenoot KOSTER dan aan den dichter GUTTENBERG toekome, is na eenen hardnekkigen strijd van bijkans vier eeuwen, een einde gekomen, nadat JACOBUS KONING met veel scherpzinnigheid, het geschil in 1816 ten voordeele van *Haarlem* beslist heeft.

In Holland had nogthans schier niemand getwijfeld aan de waarheid der overleveringen aangaande KOSTER en zijne uitvinding en in Duitschland niemand er aan geloofd, en gelooft er welligt nog niet aan; zoo dat de beslissing van den Heer KONING in Holland eigenlijk niet noodig was, en in Duitschland niets af deed, om dat hij als Hollander den schijn van eenzijdigheid tegen zich had, even zoo als de Duitsche geleerde dezelve ten voordeele van GUTTENBERG en FAUST beslist, dien tegen zich heeft. Beider beslissing zijn dus geene eigenlijke beslissing, die tot eene beslissing kunnen brengen, bij welke de andere partij het zwijgen wordt opgelegd.

Ondertusschen schoon de Heer KONING om zoo te zeggen in zijne eigen zaak beslist hebbe, de grond, waarop hij zulks deed, zijne onvermoeide vlijt in het opsporen van bewijzen voor zijn gevoelen, de onbegrijpelijke moeite die deze vrijwillig ondernomen arbeid hem gedurende 20 jaren gekost heeft, en de bekrooning van denzelven door de Hollandsche Maatschappij den wetenschappen, te *Haarlem*, met den uitgeloofden eerpenning, zijn genoegzame waarborgen, dat zijne beslissing ongetwijfeld bekrachtigd zoude worden, bij aldien de eindelijke uitspraak gesteld wierde aan eenen bevoegden regter, die tot geene der beide natien behoorde, en zelfs ware dit wenschelijk, want de zaak is slechts voor Holland beslist, maar dan was zij voor de wereld beslist.

Het is eenigzins vreemd dat de Heer KONING zijn werk, dat de Recencenten voor onwederligbaar verklaard hebben, enkel in de landtaal en niet in het Hoogduitsch, Fransch of Latijn heeft laten drukken, ten einde geheel Europa des te beter te overtuigen, dat de Duitschers ongelijk hebben, en de bekrachtiging zijner uitspraak ook van buitenlandsche zaakkundigen te bekomen, hetwelk den triomf van *Haarlem* des te luisterijker zoude gemaakt hebben, zijn voorganger en landgenoot MEERMAN immers schreef zijn werk over den oorsprong der Boekdrukkunst in het Latijn, en oordeelde niet eens eene Nederduitsche vertaling van hetzelve noodig, alzoo zelfs ieder kind in Holland met dien oorsprong bekend was.

Dan hoe het zij dankbaar ontving de natie zijnen arbeid, en kort daarna vierde *Haarlem* op eene plegtige wijze (in 1823) het vierde eeuwgetijde eener uitvinding, die deze Stad en haren vernuftigen burger, den onsterfelijken KOSTER tot eeuwigen roem verstrekt, en niemand in Europa zal haar voortaan het regt op de eer van de uitvinding der boekdrukkunst betwisten.

Doch laat men de eer der uitvinding aan KOSTER dan vordert de billijkheid dat men de eer der verbetering en verdere volmaking dezer kunst aan GUTTENBERG, FAUST, SCHÖFFER en andere vroegere drukkers niet ontneme; de hardnekkigheid der Duitschers die met alle geweld den eersten voor den uitvinder willen gehouden hebben, maakt dat de Hollanders deze verdienstelijke mannen miskennen, en zelfs GUTTENBERG voor eenen dief verklaren, die KOSTER zijn drukgereedschap zoude ontstolen hebben, en daarmede naar Keulen en Maintz gegaan zijn, waar hij in 1442 eene drukkerij oprigte. Anderen beweren dat hij zich in Straatsburg nedergezet en aldaar reeds in 1436, maar dan toch veel later dan KOSTER te *Haarlem* gedrukt heeft, die hij zeer wel de kunst kan afgezien hebben zonder hem te bestelen. Hij ging naderhand met PETER SCHÖPFER en vervolgens ook met JOHANN FAUST eene soort van compagnieschap aan, zij verbeterden allengs het drukgereedschap, en maakten eindelijk gebruik van bewegelijke letters, het eerst daarmede door hen gemeenschappelijk gedrukte werk werd in 1455 voltooid, en was een Latijnsche bijbel. FAUST reisde daarmede naar Parijs om er exemplaren van te verkoopen. De Monniken die geene andere dan geschreven bijbels kenden, en buiten dien de verbazende verveelvuldiging door den druk niet konden begrijpen, schreven de uitvinding van deze kunst aan den Duivel toe, en wilde FAUST als eenen toovenaar verbranden, doch door eene spoedige vlugt, ontkwam hij hunne handen, en dit gaf aanleiding tot het sprookje dat de Duivel hem gehaald had. In 1466 kwam hij echter voor de tweede maal te Parijs; toen men het boekdrukken er niet meer voor tooveren hield en stierf aldaar aan de pest.

Het is opmerkelijk dat het boekdrukken bijna twee eeuwen lang alleen in Europa gebruikelijk was.

In 1639 werd door STEPHEN DAIJ in Noord-Amerika te Cambridge (Massachusetts) de eerste drukkerij in werking gebragt, in 1687 begon WILLIAM BRUDFORD voor het eerst in de nabijheid van Philadelphia te drukken, en pas in 1793 werd de eerste boekdrukkerij te Cincinnati opgerigt.

In Europa schijnt de boekdrukkunst haren hoogsten trap van volmaaktheid bereikt te hebben, en Frankrijk heeft aan de letters misschien even veel verbetering toegebragt, als Engeland aan de persen.

Onder de boekdrukkers der vroegere eeuwen ontmoet men beroemde geleerden, en onder die der latere voortreffelijke kunstenaars, wier vindingrijk vernuft de benaming van kunst voor hun beroep volkomen wettigd.

HET HUISBEWIND DER GEMALIN VAN CROMWELL.

ELIZABETH CROMWELL, Gemalin des *Engelschen* Protectors, onderscheidde zich door overdrevene spaarzaamheid. In de *geheime Geschiedenis van het Hof van* JACOBUS DEN I, uit bijzondere berigten zamengesteld, vindt men de volgende trekken:

Toen zij te *Londen* kwam, zonder haar de

Awerpers allerhande eetwaren, als Westfaalsche hammen, ossentongen, brandewijn, roodewijn, confituren enz., ten einde haar de uitgaven in de stad te besparen. De vrouw Protectrice vond het echter nog voordeeliger, al deze lekkernijen te gelde te maken, en liet dezelve, ten meesten prijze, stukswijze weêr verkoopen.

Hare kleeding was zoo eenvoudig, dat dezelve nagenoeg met die harer dienstmaagd overeenkwam.

Zij hield twee of drie koeijen in *St. James-Park*, en leide eene melkerij in het paleis van *Whitehall* aan; zij maakte boter, en bij de Hofdames werd van niets, dan van de boter der vrouw Protectrice, gesproken. Verscheidene jonge Dames van rang arbeidden in die melkerij. Niet verre van daar had zij een gebouw ingerigt voor spinnen en weven, waarin de dochters der Ministers arbeidden. Zij was ook voornemens eene brouwerij aan te leggen, dewijl haar de *Londensche* wijze van bierbrouwen niet geviel; naardien echter toen der tijd een drank bijval vond, *morgendauw* genoemd, zijnde een zeer goedkoop scharrebier, gaf zij daaraan de voorkeur, en voerde het ten Hove in.

Toen de Protector eens, bij een huiselijk middagmaal, op het nageregt een' sinaasappel verlangde, zeide *Mistress* CROMWELL, dat, daar deze een' halve stuiver kostte, zij dien niet konde geven. Met dit antwoord moest zich het Opperhoofd der *Britsche* Staten vergenoegen! Voor het avondeten liet de vrouw Protectrice gemeenlijk eijeren en dergelijke kleinigheden opdisschen.

Alzoo kon zelfs CROMWELL, die den moed en de kracht bezat, om de plaats eens wettigen Konings te bekleeden, niet eens een' ordentelijken maaltijd bekomen, en stond onder de pantoffel zijner huisvrouwe!

ANEKDOTE.

NAPOLEON kwam in het jaar 1809 naar *Brün*. Hij moest de oude *Brünner* poort passeren. Eene steile hoogte leidt tot deze poort, op welke eenige huizen uitkomen. In een dezer huizen had een handwerksman, zijnde een passermaker, zijne woning en werkplaats. Onder de kameraden van dezen passermaker bevond zich ook een Tiroler, een naarstig werkman en kloek persoon, maar even als alle zijne landslieden, een woedende vijand van NAPOLEON en de Franschen. Op den morgen, toen de keizer naar den *Speelberg* gereden was, vermiste men den Tiroler in de werkplaats; ofschoon men dit niet gewoon was, zoo kwam het toch niemand in de gedachten om er iets kwaads van te denken. Juist toen men van den Tiroler sprak, trad de leerjongen in de werkplaats, en verzekerde, dat hij hem nog kort geleden aan het dakvenster der vliering gezien had. Dit baarde nieuwsgierigheid, en de Meester klom naar de vliering, om te zien: daar zat de Tiroler aan het dakvenster met een schietgeweer, waarvan de haan gespannen was, en zag naar den weg, waar NAPOLEON langs moest komen. Daar het huis aan de helling der hoogte, gevolgelijk een weinig dieper dan de poort stond, zoo zou de keizer te paard, in het oogenblik dat hij de poort naderde, bijkans in ééne lijn met het dakvenster, aan hetwelk de schutter op de loer lag, de afstand echter zoo gering geweest zijn, dat naauwelijks een middelmatig schieter, laat staan een Tiroler (die zoo juist mikt en zoo zeker treft), zijn doelwit zou gemist hebben: waartoe een door geestdrift opgewonden Tiroler in staat is, weet men. — Weinige minuten nadat de bevende meester den schutter ontwapend had, reed NAPOLEON de hoogte op.

Edictale Citatie.

(8470) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, dagvaard bij dezen alle bekende en onbekende Crediteuren van de navolgende personen, als:

Van GEBROEDERS BENECKE, wegens het provenu van op den 21 September 1834, bij Executie verkochte Plantaadje *Felix* en de Grond *George Hendrik* cum annex, beiden gelegen aan het gedolven kanaal van *Matappica*; aangekomen hebbende de GEBROEDERS BENECKE.

Van den Boedel JACOB ABENACAR, wegens het provenu van op den 19 October 1834, bij Executie verkochte Grond *Willemsburg* gelegen in rio *Para*, aangekomen hebbende den Boedel JACOB ABENACAR.

En zulks om te compareren ofte Gemagtigden te zenden, ter *præ et concurrentie* rolle van het Geregtshof te *Suriname*, welke gehouden zal worden op Vrijdag den 10 April 1835, des morgens *acht* uren, en aldaar te zien dienen van relaas en bijlagen, voorts hunne sustenuen van *præ et concurrentie* op te geven, en met den impetrant voort te procederen als naar regten.

En opdat niemand hiervan eenige ignorantie zouden kunnen of mogen pretenderen, heb ik deze gepubliceerd en geaffigeerd aan *Paramaribo*, den 13 Maart 1835.

N. L. BRAAM,
Exploicteur.

Edictale Citatie.

(8471) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, dagvaard bij dezen alle bekende en onbekende Crediteuren van:

J. M. KEMPER, eerder Weduwe J. W. NIENHUIS, thans hertrouwd met J. G. PIETZKER en door hem ten deze geadsisteerd, en J. C. KEMPER, wegens het provenu van op den 4 October 1834, bij Executie verkochte Erf met daarop staande Steenen Put en Steenen Voet, op den hoek van de *Heeren-* en *Kromme Elleboogstraten*, bekend onder L^r. A. N°. 25; aangekomen hebbende J. M. KEMPER, eerder Weduwe J. W. NIENHUIS, thans hertrouwd met J. G. PIETZKER, en J. C. KEMPER.

Van JACOBUS PHILIP ESSER, wegens het provenu van op den 13 December 1834, bij Executie verkochte Grond genaamd *Abigaelslust*, aan het pad van *Wanica*; aangekomen hebbende J. P. ESSER.

Van den Boedel DIANA van J. F. FRIDERICI, wegens het provenu van op den 11 April 1834, bij Executie verkochte Huis en Erf, aan de *Hoogestraat*, L^r. D. N°. 75; aangekomen hebbende den Boedel DIANA van J. F. FRIDERICI.

Van LOUISA SMITH, voor hare Minderjarige Dochter CATHARINA FRANKE, wegens het provenu van op den 23 Mei 1834, bij Executie verkochte Huis en Erf, aan de *Rust en Vredestraat*; aangekomen hebbende LOUISA SMITH, voor hare Minderjarige Dochter CATHARINA FRANKE.

Omme te compareren ofte Gemagtigden te zenden ter *præ et concurrentie* rolle van het Geregtshof te *Suriname*, welke gehouden zal worden op den 24 April 1835, om aldaar successivelijk en zonder form van proces, hun belangens voor te dragen, en bij Gecommitteerdens ter rolle te zien en hooren disponeren naar bevinding, op pœne van een *silentium perpetuum*.

En opdat niemand hiervan eenige ignorantie zouden kunnen of mogen pretenderen, heb ik deze gepubliceerd en geaffigeerd alhier aan *Paramaribo*, dezen 13 Maart 1835.

N. L. BRAAM,
Exploicteur.

Advertentiën.

Transporten.

(8451) Den 10^den^ Maart 1835. W. A. HELCUS, aan C. L. JACOT DES COMBES, van het Huis en Erf, aan de *Weidestraat*, L^r. D. N°. 282.

Den 12^den^. ALEX. SALOMONS, Vendumeester, aan SAMUEL DEL PRADO, van het Huis en Erf, aan den hoek van de *Zwartenhovenbrug-* en *Princestraten*, L^r. D. N°. 470; aangekomen hebbende den Boedel A. F. VIGELAND.

Idem. Denzelven, als voren, aan CHRISTINA WESTERLEE, van het Huis en Erf, aan den Hoek van de *Hooge-* en *Groote Dwarsstraten*, L^r. D. N°. 777*a*; aangekomen hebbende genoemde Boedel.

Idem. Denzelven, als voren, aan F. G. COUPAIN, voor de minderjarige AMELIA JACOB DE LEEUW, JOSEPHINA MARIA JACOB DE LEEUW en JOHANNA THERESIA COUPAIN, van het Huis en Erf, verdeeld in drie Kamers, gelegen aan de *Zwartenhovenbrug-* en *Princestraten*, L^r. D. N°. 836; aangekomen hebbende gemelde Boedel.

Hijpotheken.

Den 4 Maart. FRANCINA HENRIETTA IJZENDOORN, Eersten Hijpotheek, ten behoeven PIETER VAN LEEUWEN JR., te vestigen op het Huis en Erf, aan de *Zwartenhovenbrugstraat*, L^r. D. N°. 426.

Den 12^den^. J. G. GEIJER, Eerste Hijpotheek, ten behoeven W. H. LANS, *Weesmeester en Kurator dezer Kolonie*, voor diverse Minderjarige, te vestigen op het Huis en Erf, aan de *Steenbakkersgracht*, L^r. D. N° 632.

Paramaribo, den 14 Maart 1835.

WENTHOLT,
fung. Griffier

(8472) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 20sten Maart 1835, 's morgens *negen* uren, ter Kastelenije van gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

Het *HUIS* en *ERF*, gelegen aan de *Zwartenhovenbrugstraat*, L^r. D. N°. 512*a*; aankomende J. M. WELHAVEN.

Het *ERF* en daarop staande *GEBOUWEN*, gelegen aan de *Gravenstraat*, L^r. B. N°. 32, aankomende A. A. STUBBE.

Het *ERF* en daarop staande *GEBOUWEN*, gelegen aan de *Jodenbredenstraat*, L^r. D. N°. 13; aankomende den Boedel KWASSIE MATOWARI, *Ostagier* bij de bevredigde *Becoe* en *Moesinga Negers*.

Paramaribo, den 14 Maart 1835.

De betrekking van ORGANIST bij de *Evangelische Luthersche Gemeente* alhier, onvervuld zijnde, zoo worden mits deze, de geenen die hiertoe genegen zijn, en de noodige bekwaamheid bezitten, uitgenoodigd zich vóór het einde dezer maand te vervoegen ten huize van den Heer PH. STEINHARD, Ouderling-Kerkmeester, alwaar nadere informatien te bekomen zijn.

Paramaribo, den 14 Maart 1835.

S. J. CONTENT,

(12943) Heeft per de laatst gearriveerde Schepen ontvangen, en biedt te koop aan: Beste Vriesche Gras-Boter in vaatjes van 19 ₶; Aardappelen; Kasseer Vleesch in ⅛ vaatjes; Hollandsche Haring; Amandelen, Pruimen, Rozijnen, Olijven, Augurkjes, Charlotten en Ajuin in stoopen; ingelegde Snij- en Spercie Boonen in vaatjes, en diverse Stukgoederen, &c.

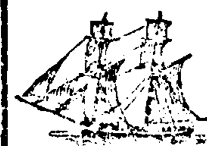
(14279) De Vendumeester M. A. KEIJSER, zal op Vrijdag den 20sten dezer verkoopen: Provisien, Stukgoederen, Zilver- en Pleetwerk; alsmede acht en twintig Stuks *HOORNBEESTEN*, afkomstig van de Plantagie *Mondesir*.

(14305) De Vendumeester M. A. KEIJSER, zal Vrijdag den 20sten dezer, 's namiddags om *vier* uren, ten Pakhuize van den Heer J. A. MULLER JR., op Vendu verkoopen: diverse WINKELWAREN, fijne DRANKEN en WIJN &c. &c.

(11926) De ondergeteekende, verzoekt alle de zoodanige welke iets te vorderen hebben, ten lasten het Schip *Stand Friesz*, of hem zelve, de rekeningen in te zenden, alzoo hij voornemens is met gemelden Bodem, den 25sten Maart aanstaande, te vertrekken; verzoekende te gelijk zijne Debiteuren, deze advertentie *ad notam* te willen nemen.

Paramaribo, den 18 Maart 1835.

E. D. DEKKER.

(14284) Kapt. H. HAGERS, voerende het Nederlandsche Schoener-Goljootschip *Margaretha*, is voornemens zijne terugreis naar *Rotterdam*, uiterlijk op den 23sten dezer aantenemen.

Paramaribo, den 17 Maart 1834.

(12958) T. C. SIMONNET vertrekt.

Scheepstijdingen.

UITGEKLAARD.

Den 16 dezer, de Nd. Am. Brik *Sarah Ann*, Kapt. THOMAS J. FOSTER, naar *Gloucester*; lading: 187 vaten Melassie.

Den 17, het Schip *Agatha*, Kapt. L. SPIKMAN, naar *Amsterdam*; lading: 310 vaten Suiker en 25 balen schoone Katoen.

Te Paramaribo, ter Boekdrukkerij van BOON & Co.